

Handreiking PAS voor aanvragers

Lelystad, 23 december 2015
Versie 2

Hoofdstuk 1 Inleiding.....	4
1.1 Wat is het probleem?.....	4
1.2 Wat is de oplossing?.....	4
1.3 Wat zijn de spelregels?.....	4
1.4 Hoe werkt de PAS-regeling in Flevoland?.....	5
1.5 Wat kunt u met deze handreiking?.....	5
Hoofdstuk 2 Algemene informatie over de PAS.....	6
2.1 Meldingen.....	6
2.2 Prioritaire projecten/activiteiten.....	8
2.3 Vergunningverlening (segment 2).....	8
2.4 Omgevingsvergunning.....	9
Hoofdstuk 3 Uitgangssituatie.....	10
3.1 Provinciaal beleid.....	10
3.2 Verbod op externe saldering.....	11
3.3 Afspraken binnen Flevoland.....	11
Hoofdstuk 4 Het indienen van de aanvraag of melding.....	12
4.1 Bepalen van het feitelijk gebruik.....	12
4.2 Bepalen van de uitgangssituatie.....	12
4.3 Invoeren van algemene gegevens.....	14
4.4 Het bepalen van bronnen voor de berekening.....	16
4.5 Invoeren van activiteit met een verkeersaantrekkende werking.....	17
4.6 Invoeren van een activiteit met een tijdelijke effect.....	18
4.7 Resultaten berekening Calculator.....	18
Hoofdstuk 5 Het afhandelen van de melding of de aanvraag.....	20
5.1 Meldingen.....	20
5.2 Vergunningverlening.....	20
5.3 Juridische status van een melding.....	21
Bijlage 1 Lijst met begrippen	
Bijlage 2 Onderbouwing feitelijk gebruik	
Bijlage 3 Bepalen van het projecteffect	
Bijlage 4 Bepalen bestaande activiteit	
Bijlage 5 Verdeling ontwikkelruimte veehouderij in Flevoland	
Bijlage 6 Schema bepalen vergunningplicht en berekening benodigde depositieruimte	
Bijlage 7 Schematische weergave op hoofdlijnen voor situatie in Flevoland	

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. *Wat is het probleem?*

In een dichtbevolkt land als Nederland is het een uitdaging om een evenwicht te vinden tussen veerkrachtige natuur en gezonde economie. De overheid wil ruimte geven aan ondernemers, omdat zij belangrijk zijn voor onze economie. Tegelijkertijd moeten economische activiteiten passen binnen de draagkracht van de natuur. Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit is schadelijk voor de natuur, waardoor de vergunningverlening voor economische activiteiten wordt belemmerd.

Het doel van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is ruimte voor economische ontwikkelingen, sterkere natuur en minder stikstof.

In de (PAS) werken overheden en maatschappelijke partners samen om de stikstofuitstoot te verminderen maar ook economische ontwikkelingen mogelijk te maken. De Regeling zal 1 juli 2015 in werking treden.

1.2. *Wat is de oplossing?*

De PAS maakt inzichtelijk dat Nederland met een totaalpakket aan bestaand en aanvullend stikstofbeleid en ecologische herstelmaatregelen ervoor zorgt dat de Europese natuurdoelen worden gehaald. En binnen dat totaal aan maatregelen schept de PAS tegelijk ruimte voor nieuwe en uitbreiding van bestaande economische activiteiten. Uitvoering van de herstelmaatregelen is een wettelijke plicht voor de betrokken overheden en de PAS wordt geborgd via monitoring en bijsturing. Dit alles maakt de PAS als totaalplan ambitieus, maar ook realistisch.

De PAS steunt op twee pijlers om de doelen van Natura 2000 zeker te stellen:

- Het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron, zoals mest aanwenden met weinig stikstofverliezen en het gebruik van aangepast voer;
- Het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur, bijvoorbeeld stikstofrijke grondlagen te verwijderen.

De PAS bepaalt dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit noemen we de ontwikkelingsruimte. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ruimte is voor economische ontwikkeling. En daarmee ook voor investeringen in schonere productietechnieken, zoals emissie-arme stalsystemen in de veehouderij. Zo ontstaat een evenwichtige benadering, waarbij economische activiteiten mogelijk blijven onder voorwaarde dat de gestelde natuurdoelen worden gehaald.

De PAS is onderdeel van de huidige NB-wet, het van kracht worden van de Regeling is dus een wijziging van de bestaande NB-wet. Volgens planning vervalt de huidige NB wet per 1 januari 2016. Er komt een nieuwe wet Natuurbescherming waarin de huidige NB-wet, de Flora en Faunawet en de Boswet zijn ondergebracht.

1.3. *Wat zijn de spelregels?*

Deskundig ecologen hebben voor 117 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden geoordeeld dat met de combinatie van depositiedaling, de herstelmaatregelen en het reguliere natuurbeheer verwacht mag worden dat de natuurdoelen van het gebied niet in gevaar komen. Dit betekent dat de verantwoordelijke bestuurders de ontwikkelings-/depositieruimte beschikbaar kunnen stellen. De ontwikkelingsruimte wordt steeds voor een periode van zes jaar vastgesteld.

Depositieruimte wordt per PAS-gebied op hectareniveau vastgesteld en toegedeeld. Voor alle PAS-gebieden zijn daartoe gebiedsanalyses gemaakt. Voor een gebiedsanalyse is met het rekeninstrument AERIUS de potentiële depositieruimte berekend, gebaseerd op de verwachte daling van de

stikstofdepositie. Ook worden de te nemen ecologische herstelmaatregelen beschreven. De depositieruimte is alle ruimte die beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten en handelingen die niet toestemmingsplichtig zijn en projecten waarvoor wel een vergunning vereist is. De eerste categorie bestaat uit autonome ontwikkelingen, zoals toename van bevolking of wegverkeer, en uit projecten die minimaal 0,05 en maximaal 1 mol per hectare per jaar stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied veroorzaken. Deze grenswaarde is ingesteld om de lasten voor ondernemers zoveel mogelijk te verminderen. De tweede categorie activiteiten valt uiteen in prioritaire projecten (segment 1) en overige projecten en handelingen (segment 2). Prioritaire projecten zijn door het Rijk of de provincies aangemerkt als projecten van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. De verdeling van de depositieruimte over de vier delen is een bestuurlijke keuze van Rijk en provincies.

Figuur 1: De verdeling van de depositieruimte

1.4. Hoe werkt de PAS-regeling in Flevoland?

In Flevoland zijn geen Natura 2000 gebieden die gevoelig zijn voor hoge stikstofgehalten en die dus vallen binnen de PAS-regeling.

Voor Flevoland biedt de PAS ruimte voor de uitwerking van de Floriade, Flevokust, woningbouw Almerehout en de landbouw. Voor deze projecten en de Flevolandse veehouderijen (melkveehouderij en intensieve veehouderij) is in de Natura 2000 gebieden in Friesland, Overijssel, Noord-Holland en Gelderland stikstofdepositieruimte gereserveerd. Om te waarborgen dat in Flevoland ongeveer 100 veehouderijen zich kunnen ontwikkelen is een ruimtelijke zonerings ingesteld. De beschikbare ontwikkelruimte is verdeeld in 3 prioritaire projecten met de zones, 5-0 km, 10-5 km en 99-10 km afstand van de Natura 2000 gebieden in de andere provincies, zie ook 2.2.

1.5 Wat kunt u met deze handreiking?

Voor u ligt de “Handreiking PAS voor aanvragers”. Deze handreiking biedt een uitgebreide toelichting over het proces van aanvragen voor een activiteit waarbij het wettelijk regime van de Natuurbeschermingswet (Nbwet) van toepassing is, na de inwerkingtreding van de Programmatische Aanpak Stikstof, dus per 1 juli 2015.

Met inwerkingtreding van de volgende documenten vindt de start van de PAS plaats:

- de wijziging van de Nbwet vanwege de invoering van de PAS¹
- het Besluit Grenswaarde²
- de Regeling programmatische aanpak stikstof³
- het programma Programmatische Aanpak Stikstof⁴.

Als bijna vanzelfsprekend beperkt deze handreiking PAS zich tot de beoordeling van de effecten van stikstofdepositie. Ook het programma PAS en de genoemde wijzigingen in regelgeving beperken zich hiertoe. Alle andere mogelijke effecten, zoals geluid, licht, trillingen etc. blijven buiten beschouwing. Dit heeft als consequentie dat als op grond van deze handreiking de conclusie kan worden getrokken dat voor een activiteit voor wat betreft het onderdeel stikstofdepositie een toestemming kan worden afgegeven, dit geen sluitende conclusie hoeft te zijn. Er kan alsnog sprake zijn van een noodzakelijk aanvullende toetsing op andere mogelijke effecten op een Natura 2000-gebied op grond van de Nb-wet.

Bij de inwerkingtreding van de PAS is het van belang te weten welk recht van toepassing is voor een al eerder ingediende aanvraag. Het is aan te bevelen hierover contact op te nemen met het bevoegd gezag.

Met de wijziging van de Nb-wet vanwege de invoering van de PAS zijn er twee belangrijke aanpassingen. In tegenstelling tot de huidige regeling –is er sprake is van één bevoegd gezag. Het kan dus voorkomen dat een provincie ook de gebieden in een andere provincie in haar besluitvorming betreft. Nieuw in de Nbwet is de uitzondering op de vergunningplicht (artikel 19kh lid 7). In bepaalde gevallen is daaraan een meldingsplicht gekoppeld.

In deze handreiking wordt een groot aantal begrippen gebruikt. Om te voorkomen dat in elk hoofdstuk weer apart uitleg gegeven moet worden, zijn in bijlage 1 deze begrippen gedefinieerd. Voor een goed begrip van deze handreiking is het raadzaam om deze definities bij het lezen te betrekken.

---

¹ Wet tot wijziging .....

² AMvB.....

³ MR.....

⁴ Programma d.d.

Hoofdstuk 2 Algemene informatie over de PAS

2.1 Meldingen

De PAS introduceert een grenswaarde in de Nb-wet waardoor activiteiten waarvan de depositie de grenswaarde van 1 mol/ha/j niet overschrijdt niet meer vergunningplichtig zijn. In bepaalde gevallen (zie hieronder) is sprake van een melding.

De melding dient te worden gedaan bij de provincie waar de activiteit in hoofdzaak wordt gerealiseerd. Omdat het bevoegd gezag in dit geval gekoppeld is aan de locatie van de activiteit zorgt Calculator ervoor dat de melding direct bij het juiste bestuursorgaan terecht komt.⁵ De meldingsplicht geldt alleen voor projecten en/of handelingen in de volgende situaties

1. De meldingsplicht is alleen van toepassing voor activiteiten die nog niet gerealiseerd zijn.
2. De meldingsplicht beperkt zich tot projecten en andere handelingen die betrekking hebben op de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor de categorieën landbouw, industrie of het gebruik van gemotoriseerde voertuigen voor wedstrijden.⁶ Voor het begrip inrichting is aangesloten bij de Wet Milieubeheer waarin is aangegeven (art. 1.1, derde lid) dan gaat het om een 'door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid is, die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht'.
Andere activiteiten met (een toename van) depositie van maximaal de grenswaarde, zoals recreatieve bedrijven hoeven niet gemeld te worden.
3. Voor infrastructuur is de meldingsplicht beperkt tot enkel projecten die betrekking hebben op de aanleg of wijziging van infrastructuur die uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is voor gemotoriseerd weg-, spoorweg-, vaarweg- of luchtvaartverkeer.
4. De meldingsplicht geldt voor activiteiten binnen voornoemde categorieën waarvan de toename aan depositie op minimaal 1 hectare van een stikstofgevoelig habitat waarvan de KDW wordt overschreden, hoger is dan 0,05 en maximaal 1 mol/ha/j.

Let op: Per PAS-periode (6 jaar) mogen activiteiten (al dan niet in combinatie met de meldingsplicht) cumulatief per inrichting niet boven de grenswaarde uitkomen. Indien binnen de PAS periode reeds een activiteit is gerealiseerd met een depositie van 0,6 mol en voor dezelfde inrichting is opnieuw sprake van een activiteit met een toename, in dit geval van 0,5 mol, dan valt deze laatste activiteit onder de vergunningplicht. Deze toename kan niet gemeld worden, maar er dient een vergunning aangevraagd te worden, aangezien het totaal (0,6 +0,5) boven de 1 mol uitkomt. De gehele toename van de betreffende activiteit (0,5 mol) valt hiermee onder de vergunningsplicht. De vergunning zal dan de uitgangssituatie (inclusief de eerdere uitzonderingen op de vergunningplicht in combinatie met eerdere meldingen) omschrijven en daarbij de effecten van de uitbreiding meenemen. Enkel voor deze laatstgenoemde uitbreiding is dan ontwikkelingsruimte nodig. (Voor de eerdere uitbreiding is 0,6 mol afgeboekt uit de depositieruimte voor grenswaarde.)

5. De melding dient ten minste *vier weken* maar ten hoogste twee jaar voorafgaand aan de realisatie van een activiteit te worden gedaan.⁷ In uitzondering hierop doet degene die voornemens is enkel extra landbouwdieren te plaatsen in een bestaande inrichting als bedoeld

⁵ Mocht een aanvrager niet in de gelegenheid zijn om een melding digitaal te doen dan kan deze ook schriftelijk nog ingediend worden bij het bevoegd gezag. De melding dient echter wel een berekening van AERIUS te bevatten.

⁶ Voor toelichting ziet Ministeriele Regeling

⁷ Dit is vastgelegd in de Ministeriele Regeling, onder realisatie wordt verstaan het uitvoeren van de gewenste activiteit.

in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer bestemd voor landbouw ten minste vier weken maar ten hoogste drie maanden daaraan voorafgaand een melding.

Alle ingediende meldingen worden geregistreerd binnen Aerius Register en per Natura 2000-gebied afgeschreven van de depositieruimte die voor dit gebied is vastgesteld.

Op deze manier wordt telkens de omvang van de resterende hoeveelheid depositieruimte voor grenswaarden bijgehouden. Op het moment dat deze resterende hoeveelheid nog maar 5% van de vastgestelde hoeveelheid depositieruimte voor grenswaarden is, wordt de grenswaarde voor dit gebied van rechtswege bijgesteld van 1 naar 0,05 mol/ha/j. Dit betekent dat er voor activiteiten met een depositie groter dan 0,05 mol/ha/j geen meldingsplicht, maar een vergunningsplicht bestaat. Er zullen op dat moment geen zelfstandige meldingen meer kunnen plaatsvinden, dit geldt ook voor aanvragen die onder een prioritair project vallen.

2.2 *Prioritaire projecten/activiteiten (segment 1)*

Dit betreft activiteiten die aantoonbaar van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang zijn én waarvan het aannemelijk is dat binnen dat tijdvak ontwikkelingsruimte zal worden toegedeeld. Voor deze activiteiten is bij voorbaat ontwikkelingsruimte gereserveerd. Pas bij de besluitvorming over een dergelijke activiteit wordt de ontwikkelingsruimte toegedeeld en vervolgens via Register van de ontwikkelingsruimte afgeboekt.

Voor Flevoland zijn de volgende prioritaire projecten gedefinieerd, zie bijlage 5 zonering prioritaire projecten veehouderij:

Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Floriade 2022: Growing Green Cities	Ontwikkeling Floriade in Almere	Gemeente Almere
Woningbouw Almere Hout	Woningbouw Almere Hout	Gemeente Almere
Industrieterrein Flevokust	Te realiseren multtimodale overslaghaven met een containerterminal en een 'nat' industrieterrein	Gemeente Lelystad
Landbouw in Flevoland zone 0-5 km	Autonome ontwikkeling van de veehouderij in Flevoland	Provincie Flevoland
Landbouw in Flevoland zone 5-10 km	Autonome ontwikkeling van de veehouderij in Flevoland	Provincie Flevoland
Landbouw in Flevoland zone 10-99 km	Autonome ontwikkeling van de veehouderij in Flevoland	Provincie Flevoland

Deze lijst wordt één keer per half jaar geactualiseerd. Bij deze actualisatie wordt gekeken naar de gevolgen voor de omvang van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor de prioritaire projecten. Mocht blijken dat dit gaat leiden tot een te kort aan ontwikkelingsruimte in de vrij beschikbare ruimte dan kan worden bezien of het programma al dan niet zal worden bijgesteld.

2.3 *Vergunningverlening (segment 2)*

Een vergunning moet worden aangevraagd bij een wijziging van of bij nieuwe activiteiten, zoals industriële en agrarische inrichtingen, provinciale of gemeentelijke infrastructuur of recreatieve bedrijven, die een stikstofdepositie veroorzaken die hoger is dan de grenswaarde.

De vergunningaanvraag voor de Nb-wet dient ingediend te worden bij de provincie waarbinnen het Natura 2000-gebied geheel of grotendeels is gelegen of, indien de activiteit hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een ander Natura 2000-gebied, de voor dat gebied bevoegde provincie.⁸ De provincie

⁸ Een uitzondering geldt voor de activiteiten waarvoor EZ op grond van het Besluit vergunningverlening Natuurbeschermingswet is.

neemt alle andere Natura 2000-gebieden waar de activiteit een toename op veroorzaakt mee in de besluitvorming, dus ook de gebieden buiten haar provincie (wel in overeenstemming met andere provincies).

De roze marker in Calculator geeft aan op welke locatie in een Natura 2000-gebied de activiteit zorgt voor de hoogste depositie op een stikstofgevoelig habitat waarvan de KDW wordt overschreden. Deze kan gebruikt worden om bij provincie grensoverschrijdende gebieden het bevoegd gezag te bepalen indien er enkel sprake is van enkel effecten op grond van stikstofdepositie.

In de PDF is aangegeven in welke provincie de hectare is gelegen waar de roze marker zich bevind.

Bij twijfel kunt u altijd contact opnemen met het bevoegd gezag.

Op de website van het bevoegd gezag kunt u een aanvraagformulier vinden. Hierbij kunnen ook de gevraagde bijlagen uit Aerius/Calculator worden gevoegd. Indien mogelijk, is het aan te bevelen de aanvraag digitaal in te dienen. Het bevoegd gezag heeft de berekening van de stikstofeffecten nodig bij de beoordeling van de aanvraag.

2.4 *Omgevingsvergunning*

Indien de toetsing van de Nb-wet in het kader van de Wabo plaatsvindt dan dient de aanvraag ingediend te worden bij de gemeente waar het project (in hoofdzaak) wordt uitgevoerd. Een uitzondering zijn de bedrijven waar een IPPC-installatie staat of dat er een BRZO-bedrijf is en waarbij in het Besluit omgevingsrecht de provincie is aangewezen als bevoegd gezag.

Indien de gemeente bevoegd gezag is voor de omgevingswet dan vraagt de gemeente voor het onderdeel Nb-wet een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) aan bij de provincie (of indien van toepassing bij EZ). Een gemeente kan de aanvraag om omgevingsvergunning pas ontvankelijk verklaren als het bevoegd gezag voor de vvgb ook akkoord is.

Hoofdstuk 3 Algemene uitgangssituaties

Voor de bepaling of een wijziging of een uitbreiding van een activiteit leidt tot een toename van depositie is het goed eerst een paar algemene definities en uitgangspunten⁹ op een rij te zetten. Vervolgens wordt ingegaan op een aantal scenario's uitgangspunten voor de vergunningverlening. Voor alle situaties geldt dat de omvang of de toename van depositie als gevolg van een (wijziging van een) activiteit met gebruikmaking van Calculator wordt bepaald en dat deze informatie bij de vergunningaanvraag moet worden gevoegd.

De ontwikkelingsruimte die in een Nbwet-vergunning voor een activiteit wordt toegeedeeld is gelijk aan de toename van de stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied. Het betreft dan de hoogste depositie die deze activiteit kan veroorzaken in enig kalenderjaar binnen het betreffende PAS tijdvak.

Als een Nb-wetvergunning voor onbepaalde tijd geldig is, geldt de daarin toegeedeelde ontwikkelingsruimte ook voor onbepaalde tijd. Deze toedeling vindt dus eenmalig plaats. De toedeling van ontwikkelingsruimte in een Nb-wetvergunning kan er niet toe leiden dat de resterende ontwikkelingsruimte minder bedraagt dan nul.

Indien er sprake is van een tijdelijke activiteit geldt het volgende. Een tijdelijke activiteit heeft een maximale duur van vijf jaar. De omvang van de toe te delen ontwikkelingsruimte in molen per hectare per jaar wordt als volgt berekend. Het betreft de som van de hoeveelheid depositie die de activiteit deponereert per hectare per jaar voor de duur van de activiteit, die vervolgens gedeeld wordt door zes.

3.1 Provinciaal beleid

Per provincie is het mogelijk om ten aanzien van de ontwikkelingsruimte¹⁰ provinciaal beleid vast te stellen waarin spelregels omtrent de toedeling worden vastgelegd. Er kan hierbij onderscheid worden gemaakt naar zogenaamde gezamenlijke en specifieke provinciale beleidsregels. De gezamenlijke beleidsregels betreffen de regels waarover tussen de 12 provincies afstemming heeft plaatsgevonden en dus zoveel mogelijk gelijk zijn. De uitgangspunten hiervoor zijn in het programma opgenomen.¹¹ Daarnaast kan een provincie nog eigen specifieke regels vaststellen, bijvoorbeeld voor de categorie interimmers.

Hieronder zijn de algemene beleidsregels opgenomen die zijn opgesteld naar aanleiding van de uitgangspunten in het programma:

1. Aan een project of andere handeling wordt bij een toestemmingsbesluit niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan ontwikkelingsruimte toegeedeeld per PAS-programmaperiode.¹² Ingeval het project of de andere handeling betrekking heeft op een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer geldt de waarde van 3 mol stikstof per hectare per jaar per PAS-programmaperiode in cumulatie met andere projecten of handelingen met betrekking tot dezelfde inrichting, met inbegrip van projecten en handelingen in de PAS-programmaperiode die ingevolge artikel 19kh, zevende lid, van de wet zijn uitgezonderd van het verbod van artikel 19d, eerste lid, van de wet.
2. Het project of de andere handeling waarvoor ontwikkelingsruimte is toegeedeeld dient binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van het toestemmingsbesluit waarbij de ontwikkelingsruimte is toegeedeeld, te zijn gerealiseerd onderscheidenlijk verricht. Na twee jaar kunnen Gedeputeerde Staten het door hen hiervoor vastgestelde toestemmingsbesluit (al

⁹ Ontleend aan Regeling Programma aanpak stikstof, artikel 5

¹⁰ Het kan hierbij gaan om ontwikkelingsruimte in segment 1 (bijv. industrie Hbr) en om segment 2. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden naar categorie inrichtingen (bijv. industrie, landbouw, infrastructuur).

¹¹ Zie paragraaf 4.2.8 Programma aanpak stikstof

¹² De provincie Zeeland en Limburg hebben een afwijkende maximale depositie bepaald.

dan niet gedeeltelijk) intrekken of wijzigen of, indien het om een omgevingsvergunning gaat, burgemeester en wethouders verzoeken het toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) in te trekken of wijzigen.

3. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte in segment 2 geldt de volgorde van ontvangst van de volledige en ontvankelijke aanvraag voor een toestemmingsbesluit. Bij binnenkomst via de post geldt het tijdstip van 12.00 uur.
4. Gedeputeerde Staten kunnen lid 1, 2 en/of 3 van dit artikel buiten toepassing laten of daarvan afwijken, wanneer onverkorte toepassing ervan voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die onevenredig zijn in verhouding tot de met deze beleidsregel te dienen doelen.

Tot inwerkingtreding van het “Besluit emissiearme huisvesting” zijn de provinciale beleidsregels waarin het voldoen aan aangescherpte emissienormen voor stallen als voorwaarde wordt gesteld voor de toedeling van ontwikkelingsruimte van toepassing.

In Calculator wordt voor de berekening van de stikstofdepositie uit stallen gewerkt met specifieke emissiefactoren voor de onderscheiden stalsystemen die bij deze aangescherpte emissienormen horen (de zogenoemde “RAV-codes”). Hiermee is verzekerd dat nieuwe vergunningaanvragen worden behandeld overeenkomstig de afspraken zoals deze gemaakt zijn in het kader van de Generieke maatregelen landbouw.

Omdat het hierbij gaat om de toedeling van ontwikkelingsruimte gelden deze beleidsregels en de bijbehorende RAV-codes niet voor aanvragen die vóór 1 juli 2015 zijn ingediend en waar saldering is toegepast, of die een volledige passende beoordeling hebben. Deze maken immers geen gebruik van ontwikkelingsruimte op grond van het PAS-programma.

3.2 *Verbod op externe saldering*

Door de inwerkingtreding van de wijziging van de Nbwet is vergunningverlening voor inrichtingen met gebruik van externe saldering niet langer mogelijk. Daartoe is in artikel 19km lid 3 een expliciet verbod opgenomen.

3.3 *Afspraken binnen Flevoland*

De provincie Flevoland is geen bevoegd gezag in het kader van de PAS. Dat betekent dat initiatiefnemers met een bedrijf in Flevoland geen vergunning kunnen aanvragen bij de provincie Flevoland, maar bij een andere provincie. Het programma Calculator bepaalt waar de grootste depositie zal plaatsvinden en geeft aan bij welke provincie een vergunning zal moeten worden aangevraagd. Het is van belang om op de website van de betreffende provincie te lezen hoe de vergunning moet worden aangevraagd en welke provinciale beleidsregels er van toepassing zijn. De meldingen van bedrijven in Flevoland dienen wel bij de provincie Flevoland te worden ingediend.

Voor alle autonome ontwikkelingen van de veehouderij in Flevoland is bij voorbaat ontwikkelingsruimte gereserveerd in de prioritaire projecten. Het is belangrijk om bij het indienen van de vergunningsaanvraag aan te geven dat het een prioritair project betreft.

Hoofdstuk 4 Het indienen van de aanvraag of melding

Voordat de aanvraag of de melding kan worden ingediend is het van belang om de feitelijke situatie in kaart te brengen en te onderzoeken welke uitgangssituatie het betreft.

4.1 Bepalen van het feitelijk gebruik

In bepaalde situaties speelt bij de bepaling van het feitelijk gebruik voor 1 januari 2015 een rol. Deze depositieomvang van het feitelijk gebruik betreft de hoogst voorkomende stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 per kalenderjaar door de activiteit werd veroorzaakt. Er dient tevens te worden aangetoond dat deze activiteit daadwerkelijk werd verricht en past binnen een formeel geldende omgevingsvergunning voor een milieuactiviteit (Wabo) of een vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of de daaraan voorafgaande Hinderwet. In bijlage 2 is opgenomen welke bewijsmiddelen kunnen worden gebruikt om het feitelijk gebruik aan te tonen. In bijlage 3 en 4 is een aantal veel voorkomende situaties ten aanzien van het begrippen projectdefinitie en bestaande activiteit nader uitgewerkt.

Indien de activiteit betrekking heeft op de wijziging of uitbreiding van een weg of vaarweg, wordt de depositietoename bepaald ten opzichte van de autonome ontwikkeling van stikstofdepositie van het verkeer na ingebruikname van de weg of vaarweg.¹³ Voor de autonome ontwikkeling van het wegverkeer dat vanaf de inwerkingtreding van het programma heeft plaatsgevonden is geen ontwikkelingsruimte benodigd¹⁴.

4.2 Bepalen van de uitgangssituatie

Om een stikstofberekening met Calculator te maken, worden verschillende stappen doorlopen. De berekening dient de toename inzichtelijk te maken ten opzichte van de uitgangssituatie.

Per scenario is hieronder aangegeven welke berekening(en) gemaakt moeten worden. In het stroomschema in bijlage 6 is dit tevens opgenomen:

Scenario 1: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteiten en er is nog niet eerder een Nb-wet vergunning verleend

Afhankelijk van de omvang van de depositie van de beoogde situatie dient bepaald te worden of er sprake is van een vergunningplicht. Deze beoogde situatie kan worden ingevoerd in Calculator en dan kan het effect berekend worden. Uit Calculator blijkt dan of de grenswaarde wordt overschreden en of er sprake is van een vergunningplicht. Indien de activiteit is vrijgesteld van de vergunningplicht (depositie is < 0,05 mol/ha/j of de activiteit is niet meldingsplichtig) dan dient deze berekening bewaard te worden. Hiermee kan, op een later tijdstip, worden aangetoond dat op basis van de berekening en de geldende regelgeving goed is gehandeld en geen melding is ingediend c.q. vergunning is aangevraagd.

Indien de activiteit vergunning- dan wel meldingsplichtig is dan dient er een verschilberekening te worden gemaakt met behulp van Calculator. Er is namelijk geen depositieruimte nodig voor het feitelijk gebruik van voor 1 januari 2015 (zie 4.1).

In Calculator dient de aanvrager het feitelijk gebruik in te voeren en vervolgens een variant aan te maken in Calculator die de beoogde situatie omvat. Calculator berekent vervolgens het verschil in depositie tussen deze 2 situaties.

Voor de onderbouwing van de aanvraag cq. melding dient de aanvrager de gegevens waarop de feitelijk gebruik is gebaseerd toe te voegen bij de vergunningaanvraag cq. melding.

---

¹³ De referentiesituatie voor de berekening van de toename is dan niet het moment van besluitvorming maar het moment van het maximale projecteffect. Dit is doorgaans het eerste volledige kalenderjaar na ingebruikname.

¹⁴ Dit is namelijk verdisconteerd in de depositieruimte voor de autonome ontwikkeling.

Scenario 2: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit met een Nb-wet vergunning verleend onder de PAS¹⁵

In dit scenario is het van belang om een verschilberekening te maken tussen de Nb-wet vergunde depositie en de totale depositie met de beoogde situatie. Voor het berekenen van de benodigde depositieruimte dient de aanvrager de bronnen van de activiteit die reeds Nb-wet vergund zijn als uitgangspunt te nemen in Calculator. (Calculator berekent zelf de depositie van deze activiteit).

Vervolgens wordt een variant aangemaakt in Calculator die de beoogde situatie omvat. Calculator berekent vervolgens het verschil in depositie tussen deze 2 situaties.

Voor het verschil in depositie dient de initiatiefnemer een vergunningaanvraag in met eventueel een beroep op ontwikkelingsruimte.

Scenario 3: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit met een Nb-wet vergunning verleend voor inwerkingtreding van de PAS

Afhankelijk van het zelfstandig effect van de activiteit en de hiervoor berekende depositie (= projecteffect) dient bepaald te worden of er sprake is van een vergunningplicht.¹⁶

De activiteit kan worden ingevoerd in Calculator en hiervoor kan het projecteffect berekend worden. Uit Calculator blijkt dan of de grenswaarde wordt overschreven en of er sprake is van een vergunningplicht. Indien de activiteit is vrijgesteld van de vergunningplicht (depositie is < 0,05 mol/ha/j of de activiteit is niet meldingsplichtig) dan dient deze berekening bewaard te worden. Hiermee kan, op een later tijdstip, worden aangetoond dat op basis van de berekening en de geldende regelgeving goed is gehandeld en geen melding is ingediend c.q. vergunning is aangevraagd.

Voor de vergunningaanvraag dan wel de melding dient een verschilberekening te worden gemaakt met behulp van Calculator. Er is namelijk geen depositieruimte nodig voor de reeds vergunde activiteit¹⁷.

In Calculator dient de aanvrager de Nb-wet vergunde situatie of het feitelijk gebruik in te voeren en vervolgens een variant aan te maken in Calculator die de beoogde situatie omvat. Calculator berekent vervolgens het verschil in depositie tussen deze 2 situaties.

Scenario 4: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit waarvoor reeds een melding is gedaan onder de PAS¹⁸

Op basis van het projecteffect dient bepaald te worden of er sprake is van een vergunningplicht.

De activiteit kan worden ingevoerd in Calculator om het projecteffect te berekenen. Indien het projecteffect de grenswaarde overschrijdt, dient hiervoor een vergunningaanvraag bij het bevoegd gezag ingediend te worden. Wordt met de activiteit de grenswaarde niet overschreden dan kan nog de uitzondering op te vergunningplicht gelden. Indien de activiteit valt onder de drempelwaarde dan is de activiteit vrijgesteld van de vergunningplicht (depositie is < 0,05 mol/ha/j) dan dient deze berekening bewaard te worden. Hiermee kan, op een later tijdstip, worden aangetoond dat op basis van de berekening en de geldende regelgeving goed is gehandeld en geen melding is ingediend c.q. vergunning is aangevraagd.

---

¹⁵ Het betreft een Nb-wetvergunning waarin ten minste een beoordeling heeft plaats gevonden op het Natura 2000-gebied waar zich het grootste effect voor doet. Dit kan zowel een Nb-wetvergunning betreffen van voor als van na de inwerkingtreding van de PAS.

¹⁶ Het te berekenen projecteffect is gelijk aan het projecteffect dat berekend moest worden voor inwerkingtreding van de PAS.

¹⁷ Er mag worden uitgegaan van het feitelijk gebruik indien de depositie hiervan hoger is dan de depositie die is toegestaan op grond van een toestemmingsbesluit genomen voor inwerkingtreding van de PAS (Art. 5, lid 5 van de Regeling).

¹⁸ Hieronder vallen tevens activiteiten die niet meldingsplichtig zijn maar waarbij in de eerste PAS periode reeds eerder activiteiten hebben plaatsgevonden met een effect onder de grenswaarde.

Indien de activiteit valt onder de grenswaarde dient bekeken te worden of de activiteit cumulatief nog onder de meldingsplicht valt. Een aanvrager kan voor één inrichting meer meldingen doen, mits de stikstofdepositie van de gemelde projecten of andere handelingen gezamenlijk niet meer bedraagt dan de grenswaarde.

Middels een verschilberekening met behulp van AERIUS dient beoordeeld te worden of de beoogde situatie ten opzicht van de vergunde dan wel het feitelijk gebruik van voor 1 januari 2015 geheel onder de grenswaarde blijft. Indien dit het geval is dan is de activiteit vrijgesteld van de vergunningplicht. Indien het een meldingsplichtige activiteit betreft dan dient de activiteit gemeld te worden.

Voor de vergunningaanvraag dan wel melding dient voor de bepaling van het beroep op de depositieruimte een andere verschilberekening te worden gemaakt met behulp van Calculator. Er is namelijk geen depositieruimte nodig voor de reeds gemelde activiteiten.

In Calculator dient de aanvrager dan ook de huidige situatie (inclusief reeds eerder gemelde activiteiten) in te voeren en vervolgens een variant aan te maken in Calculator die de beoogde situatie omvat. Calculator berekent vervolgens het verschil in depositie tussen deze 2 situaties en dit betreft de benodigde depositieruimte voor de aanvraag c.q. melding.

Let op: indien er sprake is van een activiteit die niet valt onder de categorie meldingsplichtig en hiervoor is wel eerder in de PAS periode een wijziging doorgevoerd dan dient de verschilberekening in de vergunningaanvraag te bestaan uit de vergelijking tussen de beoogde situatie en de Nb-wet vergunde dan wel het feitelijk gebruik van voor 1 januari 2015.

Scenario 5: Het betreft een geheel nieuwe activiteit

Afhankelijk van de omvang van de depositie van de beoogde situatie dient bepaald te worden of er sprake is van een vergunningplicht.

De nieuwe activiteit wordt in zijn geheel in Calculator ingevoerd. Er hoeft geen verschilberekening gemaakt te worden. De berekende depositie is de benodigde depositieruimte. Wordt met de beoogde situatie de grenswaarde niet overschreden dan geldt de uitzondering op te vergunningplicht en geldt enkel voor de activiteiten die zijn opgenomen in de Regeling een meldingsplicht.

Scenario 6: Legaliseren bestaande activiteit waarvoor niet eerder een Nb-wet vergunning is verleend (initiatiefnemer wil niets wijzigen /uitbreiden)

Afhankelijk van de depositie van het feitelijk gebruik dient bepaald te worden of er sprake is van een vergunningplicht.

De depositie van het feitelijk gebruik dient berekend te worden in Calculator. Er hoeft geen verschilberekening gemaakt te worden. Indien het feitelijk gebruik de grenswaarde overschrijdt dan dient een vergunning aangevraagd te worden (hiervoor is geen beroep op ontwikkelingsruimte nodig). Wordt met de activiteit de grenswaarde niet overschreden dan geldt de uitzondering op te vergunningplicht. Omdat er geen voornemens zijn om een activiteit te realiseren maar enkel de reeds bestaande activiteiten te legaliseren geldt er geen meldingsplicht.

4.3 Invoeren van algemene gegevens

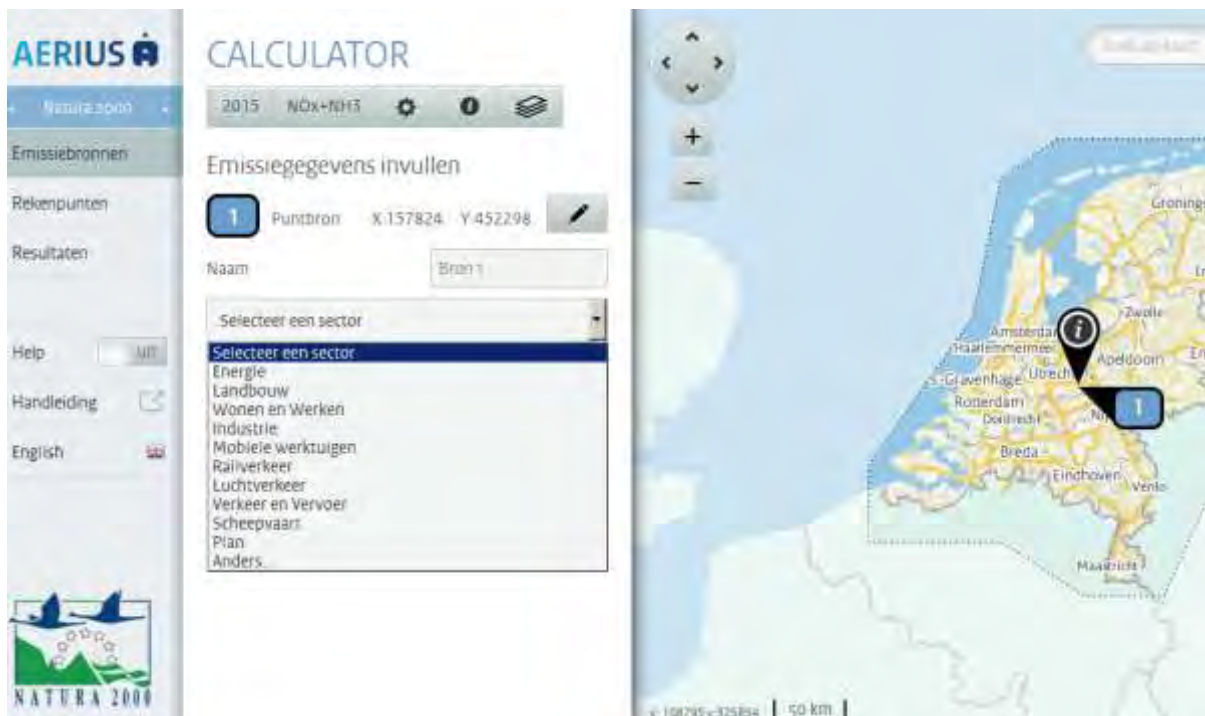
Een melding dient de volgende gegevens te bevatten:

- a. de naam en het adres van de persoon of de rechtspersoon die de melding doet, alsmede (via Calculator) het elektronisch adres van die persoon of rechtspersoon;
- b. indien de melding wordt gedaan door een gemachtigde: zijn naam en adres, de machtiging, alsmede (via Calculator) het elektronisch adres van die persoon of rechtspersoon;
- c. indien het project wordt uitgevoerd door een ander dan de aanvrager: zijn naam en adres;

- d. het adres, de kadastrale aanduiding dan wel de ligging van het project of de andere handeling;
- e. een omschrijving van de aard en de omvang van het project of de andere handeling;
- f. de omvang van de stikstofdepositie die het project per hectare per jaar veroorzaakt op een voor stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied en de berekening waaruit die omvang blijkt, dan wel, ingeval toepassing is gegeven aan het vijfde lid, de gegevens ter onderbouwing van de bestaande activiteit.
- g. het verwachte tijdstip waarop het project wordt gerealiseerd of de andere handeling wordt verricht.

Met de invoer van een berekening van Calculator worden deze gegevens automatisch opgevraagd. Indien de aanvraag wordt gedaan door een gemachtigde dient de machtiging toegevoegd te worden. Zonder toevoeging van dit document is het niet mogelijk om een melding te doen met Calculator.

In Calculator kunnen met punt-, lijn- of vlakbron(nen) de locatie(s) van de emissiebron(nen) ingevoerd worden aan de hand van de X- en Y-coördinaten of door de locatie in te tekenen op de kaart. Een puntbron geeft een emissie vanuit één centraal punt weer (geldt voor de meeste bedrijven). Een lijnbron staat voor een constante emissie over een bepaalde lengte, zoals bij een weg of een kanaal. Een vlakbron geeft een constante emissie over een gebied weer, zoals bij grondgebruik. De X- en Y coördinaten kunnen gebruikt worden voor puntbronnen terwijl het intekenen van een bron met name voor lijn- en vlakbronnen handig is. Per emissiebron worden vervolgens diverse invulvelden weergegeven. Eerst dient de sector gekozen te worden (zie afbeelding). Binnen de sector wordt vaak nog een keuze gegeven uit 'specifieke sectoren'.

Binnen de specifieke sector moeten meestal verschillende kenmerken worden ingevoerd, het gaat dan bijvoorbeeld om uitstoothoogte, gebouwhoogte en warmte-inhoud (met rekenoptie). Hier zijn vaak standaardwaarden ingevuld. Echter voor een ontvankelijke aanvraag dienen de waarden ingevuld te worden die op de betreffende activiteit van toepassing zijn.

Daarnaast dienen de emissies van NO_x, NH₃ ingevoerd te worden. Voor verkeer of stalsystemen worden om specifieke gegevens gevraagd zoals categorieën van voertuigen of een RAV-code.

Calculator berekent in principe de depositie voor het huidige jaar (zichtjaar). Voor infrastructurele werken is het met name van belang om het zichtjaar aan te passen aan het jaar waarin de emissie

plaats gaat vinden omdat er voor de toekomstige jaren andere emissiefactoren voor verkeer zijn opgenomen in Calculator.

Door gebruik te maken van de help-functie in Calculator kunt u extra informatie krijgen betreffende de knoppen in Calculator. Via de [handleiding van Calculator](#)¹⁹ wordt nader toegelicht hoe de bronnen ingevoerd moeten worden.

4.4 *Het bepalen van bronnen voor de berekening*

Om de depositiebijdrage van een activiteit te kunnen bepalen, moeten de relevante emissiebronnen van een activiteit worden vastgesteld. Om de depositie van een activiteit te kunnen berekenen zal beoordeeld moeten worden welke bronnen meegenomen worden en welke buiten beschouwing kunnen blijven. Onderstaande informatie is richtinggevend, per situatie kan de invoer van bronnen variëren. Bij twijfel of vragen neem contact op met het bevoegd gezag.

Onderstaand wordt aan de hand van de meest voorkomende sectoren landbouw, industrie en/of infrastructuur toegelicht welke emissiebronnen meegenomen moeten worden. Voor een robuuste onderbouwing van besluiten is het belangrijk dat de gemaakte keuzes transparant en goed onderbouwd zijn.

Landbouw

In Calculator kan voor de sector landbouw vervolgens een selectie worden gemaakt tussen de specifieke sectoren stalemissies, mestopslag, beweiding, mestaanwending of glastuinbouw. Bij een aanvraag die betrekking heeft op bijvoorbeeld een veehouderijbedrijf dienen puntbronnen ingevoerd te worden per emissiebron. Hierbij wordt het aantal gehouden dieren aan de hand van de RAV-code(s) via de 'stalemissies' ingevoerd. Mestopslag en eventuele beweiding zijn gedekt met de invoer van stalemissies, dit hoeft niet afzonderlijk in beeld gebracht te worden. Richting de Tweede Kamer is inmiddels door de staatssecretaris van EZ aangegeven dat het ministerie voornemens is om de activiteiten bemesten en beweiden uit te zonderen van de vergunningplicht op grond van art. 19d.²⁰

Voor alle andere specifieke landbouwsectoren kan in Calculator naast de bronkenmerken direct de emissie worden ingevoerd.

Industrie

Voor de industrie onderscheidt Calculator diverse specifieke sectoren (bijvoorbeeld energie, mobiele werktuigen en industrie. Vervolgens is het mogelijk om in de sector industrie te kiezen voor de subsector afvalverwerking of bouwmaterialen. Voor alle sectoren betreffen de relevante emissiebronnen voornamelijk de stookinstallaties, mobiele werktuigen en verkeersbewegingen op het terrein van de inrichting. Voor verkeersaantrekkende werking zie paragraaf 3.1.3.

Infrastructuur

In Calculator kan het onderscheid worden gemaakt tussen rail-, lucht-, wegverkeer en scheepvaart. Voor infrastructurele projecten geldt dat de aanpassing van een tracé netwerkeffecten kan hebben in een gebied buiten het projecttracé. Dit betekent dat bij het bepalen van de depositiebijdrage van het project in beginsel ook de effecten van veranderingen in verkeersbewegingen op overige tracévakken worden meegenomen. De netwerkeffecten van infrastructurele projecten worden in kaart gebracht met een verkeersmodel. Vervolgens is het mogelijk om de resultaten hiervan weer in Calculator te laden om de stikstofeffecten te berekenen.

---

¹⁹ Zie www.aerius.nl/manuals/calculator

²⁰ Kamerbrief over de uitspraak van de Raad van State over beweiding en bemesting in het kader van de Natuurbeschermingswet van 2 maart 2015

4.5 Invoeren van een activiteit met verkeersaantrekkende werking

Nieuwe of wijziging van activiteiten binnen een inrichting kunnen ook leiden tot extra verkeer en vervoer (wegverkeer, railverkeer, scheepvaart) van en naar de inrichting. Bij activiteiten met een dergelijke verkeersaantrekkende werking, kunnen ook de effecten op de emissies buiten de inrichting worden meegenomen (indirecte effecten).

Daarbij spelen de volgende factoren een rol:

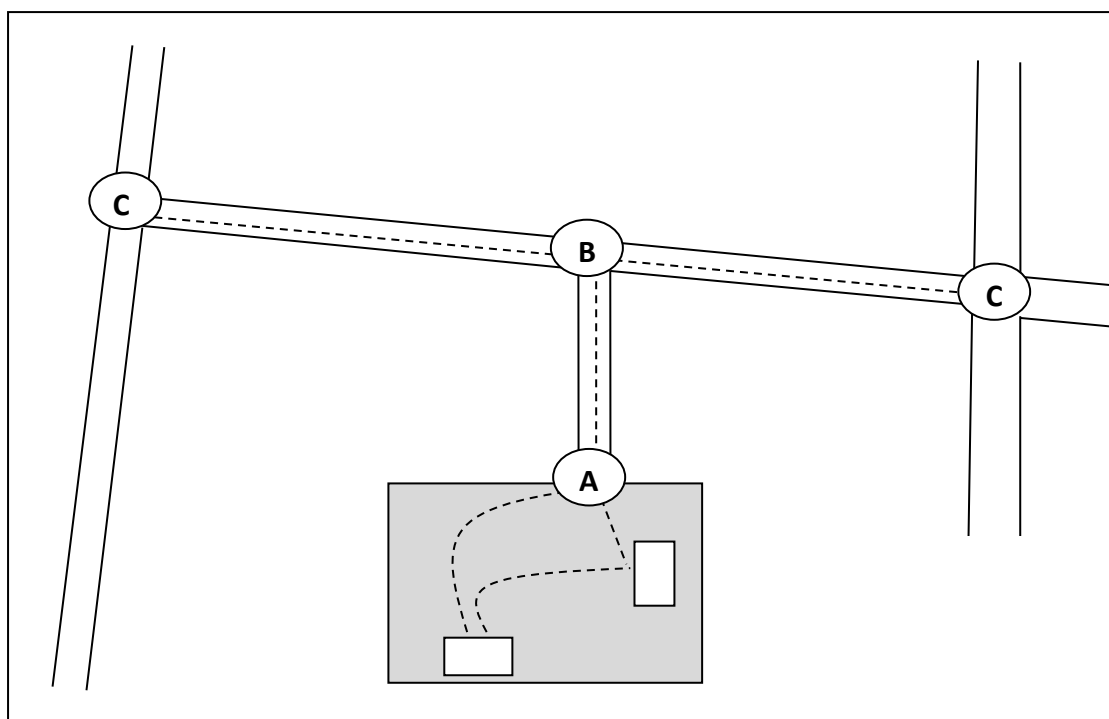
- de afstand van een emissiebron tot een N2000-gebied
- de omvang van de emissies

Wanneer verkeer en vervoersbewegingen (over weg, water, spoor) van en naar de inrichting worden meegenomen als emissiebron, ligt de vraag voor of en tot hoever van de inrichting de effecten van wijzigingen in verkeer- en vervoerbewegingen worden meegenomen. Deze grens zal per project bepaald moeten worden en is afhankelijk van de project specifieke omstandigheden.²¹

Een algemeen criterium voor wegverkeer van en naar inrichtingen is dat de gevolgen voor het milieu van dit verkeer niet meer aan de inrichting worden toegerekend wanneer dit verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld²². Het berekenen van de depositie van de verkeersaantrekkende werking kan in AERIUS en hoeft niet middels een verkeersmodel.

In de praktijk wordt bij inrichtingen veelal een keuze gemaakt tussen de volgende afbakeningen:

- A. grens van de inrichting (alleen verkeersbewegingen op het terrein van de inrichting);
- B. aansluiting ontsluitingsweg van inrichting op een doorgaande weg;
- C. eerste knooppunt/aansluiting op de doorgaande weg.

Illustratie afbakeningen grens verkeersaantrekkende werking

²¹ Met betrekking tot de berekeningen betreffende de verkeersaantrekkende werking kan gebruik worden gemaakt van de kengetallen van kennisgroep CROW.

²² Verkeer kan worden geacht te zijn opgenomen in het heersend verkeersbeeld op het moment dat het aan- en afrijdende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag nog niet dan wel niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden.

4.6 Invoeren van een activiteit met een tijdelijke effect

Voor projecten en andere handelingen waarvoor toestemming wordt verleend voor een duur van ten hoogste vijf kalenderjaren, geldt een andere systematiek. De ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag toedeelt in een toestemmingsbesluit voor een tijdelijk project of tijdelijke handeling is gelijk aan de totale stikstofdepositie die dat project of die handeling gedurende de volledige looptijd veroorzaakt, gedeeld door 6 (omdat het programma betrekking heeft op het eerste tijdvak 2015-2021).

Voorbeeld: Een tijdelijk project dat gedurende vijf jaar een depositie van 12 mol per hectare per jaar veroorzaakt, veroorzaakt in totaal gedurende de looptijd van dat project een depositie van 60 mol per hectare. Deze totale depositie wordt gedeeld door 6. De ontwikkelingsruimte die voor het tijdelijk project benodigd is, is daarmee een gemiddelde depositie van 10 mol per hectare per jaar gedurende zes jaar.

Voor tijdelijke effecten dient de aanvrager in Calculator het startjaar en de duur van het project in te voeren. Calculator berekent dan het effect per jaar, en verdeelt dit over de PAS periode van zes jaar.

Wanneer de depositie in een aanlegfase kleiner is dan de (permanente) depositie in de gebruiksfase kan er voor gekozen worden om uit te gaan van de hoogste depositie van de gebruiksfase vanaf het moment van de aanleg. Dit is te beschouwen als een worst case aanpak.

Eventueel kunnen bij de bepaling van de depositiebijdrage van een activiteit tijdelijke effecten buiten beschouwing worden gelaten. Dit kan wanneer aangetoond wordt dat deze tijdelijke effecten niet leiden tot een significante verslechtering van de natuurkwaliteit in de Natura 2000-gebieden. (bijvoorbeeld bij kortdurende evenementen) Er zijn geen generieke criteria op basis waarvan beoordeeld kan worden of de tijdelijke effecten leiden tot een significante verslechtering van de natuurkwaliteit of niet. Dit zal per project beoordeeld moeten worden door de initiatiefnemer eventueel in overleg met het bevoegd gezag. Aandachtspunten bij deze beoordeling zijn:

- de duur van de tijdelijke activiteiten
- de depositiebijdrage van de tijdelijke activiteiten.

4.7 Resultaten berekening Calculator

Voor de bepaling van de vergunningplicht ofwel vrijstelling vergunningplicht dient de aanvrager afhankelijk van het scenario te kijken naar de beoogde situatie²³ dan wel naar het projecteffect²⁴. Op basis van de depositieberekening voor het projecteffect (in sommige gevallen de beoogde situatie) zijn er vijf mogelijkheden²⁵:

Scenario 1: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteiten er is nog niet eerder een Nb-wet vergunning verleend

- Depositie beoogde situatie < 0,05; initiatiefnemer hoeft niets te doen, berekening Bewaren.
- Depositie beoogde situatie 0,05 t/m grenswaarde; valt onder de uitzondering van de vergunningplicht, meldingsplichtig alleen indien de activiteit betrekking heeft op categorieën landbouw, industrie, infrastructuur of het gebruik van gemotoriseerde voertuigen voor wedstrijden anders hoeft initiatiefnemer niets te doen (zie hoofdstuk 4).
- Depositie beoogde situatie > grenswaarde; vergunningplicht maar voor het feitelijk gebruik is geen ontwikkelingsruimte nodig.

²³ Het betreft dan: een geheel nieuwe activiteit, de initiatiefnemer is voor bestaande activiteit niet in bezit van een Nb-wet vergunning of heeft reeds een Nb-wetvergunning verkregen onder de PAS.

²⁴ Het betreft dan een activiteit waarvoor een Nb-wetvergunning is verleend voor inwerkingtreding PAS of een activiteit waarvoor reeds een melding is gedaan.

²⁵ Let op in deze tabel is enkel gekeken naar effecten van stikstofdepositie. Indien er andere effecten mogelijk zijn kan daarvoor een vergunningplicht gelden.

Scenario 2: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit met een Nb-wet vergunning verleend onder de PAS

- De betreffende wijziging is altijd vergunningplichtig.

Scenario 3: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit met een Nb-wet vergunning verleend voor inwerkingtreding van de PAS

- Depositie projecteffect $< 0,05$; initiatiefnemer hoeft niets te doen, vergunning of melding niet nodig.
- Depositie projecteffect $0,05$ t/m grenswaarde; initiatiefnemer kan volstaan met een melding voor toename van de depositie als gevolg van de uitbreiding/wijziging als initiatief betrekking heeft op categorieën landbouw, industrie, infrastructuur of het gebruik van gemotoriseerde voertuigen voor wedstrijden anders hoeft initiatiefnemer niets te doen. (zie hoofdstuk 4)
- Depositie $>$ grenswaarde; vergunningplicht maar voor de vergunde/feitelijk gebruik is geen ontwikkelingsruimte nodig.

Scenario 4: Het betreft een wijziging/uitbreiding van een bestaande activiteit waarvoor reeds een melding is gedaan onder de PAS²⁶

- Depositie projecteffect $< 0,05$; initiatiefnemer hoeft niets te doen, berekening bewaren. Depositie projecteffect $0,05$ t/m grenswaarde; uitzondering op de vergunningsplicht, meldingsplichtig alleen indien het initiatief betrekking heeft op categorieën landbouw, industrie of infrastructuur of het gebruik van gemotoriseerde voertuigen voor wedstrijden anders hoeft initiatiefnemer niets te doen. (zie hoofdstuk 4)
Let op: indien reeds eerder in de PAS periode een wijziging/uitbreiding heeft plaatsgevonden dient te worden bepaald of de activiteit ook cumulatief nog onder de meldingsplicht valt.
- Depositie projecteffect $>$ grenswaarde; vergunningplicht

Scenario 5: Het betreft een geheel nieuwe activiteit

- Depositie beoogde situatie $< 0,05$; initiatiefnemer hoeft niets te doen, berekening bewaren.
- Depositie beoogde situatie $0,05$ t/m grenswaarde; uitzondering op de vergunningsplicht, meldingsplichtig alleen indien het initiatief betrekking heeft op categorieën landbouw, industrie of infrastructuur of het gebruik van gemotoriseerde voertuigen voor wedstrijden anders hoeft initiatiefnemer niets te doen. (zie hoofdstuk 4)
- Depositie beoogde situatie $>$ grenswaarde; vergunningplicht

Scenario 6: Legaliseren bestaande activiteit waarvoor niet eerder een Nb-wet vergunning is verleend

- Depositie $< 0,05$; initiatiefnemer hoeft niets te doen, berekening bewaren
- Depositie $0,05$ t/m grenswaarde; initiatiefnemer hoeft niets te doen, berekening bewaren.
- Depositie $>$ grenswaarde; vergunningplicht maar hiervoor is geen ontwikkelingsruimte nodig.

²⁶ Hieronder vallen tevens activiteiten die niet meldingsplichtig zijn maar waarbij in de eerste PAS periode reeds eerder activiteiten hebben plaatsgevonden met een effect onder de grenswaarde.

Hoofdstuk 5 Het afhandelen van de melding of de aanvraag

5.1 Andere manier van meldingen indienen voor Flevolandse initiatiefnemers

De melding dient te worden gedaan bij de provincie waarin het project of de andere handeling in hoofdzaak wordt gerealiseerd.²⁷ Dit is voor Flevolandse ondernemers een andere provincie dan die bevoegd gezag is voor de vergunningplicht op grond van de Nb-wet.

Op 15 december 2015 is de eerste partiële herziening van de PAS van kracht geworden. Het rekenmodel AERIUS is op onderdelen aangepast waardoor de meldingen van Flevolandse initiatiefnemers op een andere manier moeten worden ingediend.

Wanneer alle gegevens van de melding zijn ingevoerd moet de melding **niet** via AERIUS worden ingediend maar naar de initiatiefnemer zelf worden geëxporteerd. Deze mail met rekenresultaten dient de initiatiefnemer vervolgens digitaal in bij: provincie Flevoland, digitaal loket. De indiener ontvangt daarna een mail dat de melding is ontvangen.

De provincie voert de melding in in AERIUS Register. Na de doorrekening blijkt pas of de benodigde depositieruimte er ook is voor de ingediende meldingen. De initiatiefnemer krijgt dan ook pas later een bevestiging (inclusief kenmerk) met de mededeling dat de activiteit past binnen de beschikbare depositieruimte en dat de berekening is toegevoegd.

Indien de initiatiefnemer nog een omgevingsvergunning moet aanvragen kan hij met de ontvangstbevestiging van de melding (waarbij de gemelde en beoogde situatie wordt weergegeven) bij het bevoegd gezag in kader van de Wabo aantonen dat de Nb-wet niet aanhaakt bij de procedure voor de omgevingsvergunning. Indien het een activiteit betreft die niet onder de meldingsplicht valt (bijvoorbeeld een recreatieve activiteit) dan kan dit ook door middel van de PDF-berekening aangetoond worden.

5.2 Vergunningverlening

Hiervoor is al aangegeven dat indien er sprake is van een depositie boven de grenswaarde dat dan een vergunningplicht aan de orde is. De aanvrager dient de informatie uit Aerijs te voegen bij de vergunningsaanvraag en deze op de gebruikelijke wijze bij het bevoegd gezag aan te vragen.

Het zal vaak voorkomen bij een activiteit dat voor bepaalde dichtbijgelegen Natura 2000-gebieden de depositie boven de grenswaarde ligt en voor verder weg gelegen gebieden er sprake is van een depositie onder de grenswaarde. Indien dat het geval is wordt alleen voor de gebieden waar de depositie boven de grenswaarde ligt een vergunning verstrekt, deze vergunningsaanvraag geldt dan als een melding voor de gebieden onder de grenswaarde (= automatische melding). De initiatiefnemer hoeft geen aparte melding meer te doen.

Indien blijkt dat de vergunningsaanvraag past binnen de provinciale beleidsregels, er voldoende ontwikkelingsruimte is en -voor zover van toepassing- de vereiste overeenstemming met andere provincies is bereikt en de effecten op buitenlandse gebieden passen binnen het geldende toetsingskader, verleent het bevoegd gezag de toestemming en kent daarbij de ontwikkelingsruimte toe.

Een activiteit die in de eerste periode van zes jaar van dit programma tot uitvoering komt, heeft enkel ontwikkelingsruimte nodig gedurende de eerste periode van dit programma. Wanneer de activiteit in een volgende periode van het programma nog steeds stikstofdepositie veroorzaakt, is voor die volgende periode niet opnieuw ontwikkelingsruimte nodig. De activiteit maakt dan onderdeel uit van de nieuwe startsituatie aan het begin van de volgende programmaperiode en zal alsdan worden verwerkt in de totale bijdrage van de desbetreffende sector waar deze activiteit toe behoort. Uitgangspunt bij de toedeling van ontwikkelingsruimte is dat deze depositie jaarlijks zal plaatsvinden. Indien dit niet het geval is, zal een tijdelijke vergunning worden verleend.

---

²⁷ Uitzondering hierop zijn de activiteiten waarvoor de Minister van Economische Zaken bevoegd gezag is.

Indien de aanvrager gedurende de procedure een aanvulling op zijn aanvraag indient met als gevolg dat de oorspronkelijke aanvraag wijzigt, moet een nieuwe berekening in Calculator worden gemaakt en worden bijgevoegd. Het bevoegd gezag zal de eerdere reservering in het Register vervangen door een nieuwe reservering. De datum waarop de gewijzigde gegevens zijn ontvangen en ontvankelijk zijn bevonden wordt in principe aangehouden als datum van ontvankelijke aanvraag.

Het kan zijn dat als gevolg van de wijziging de gevraagde ontwikkelingsruimte lager is dan de vastgestelde grenswaarde. In dat geval besluit het bevoegd gezag dat een vergunning niet nodig is en dat - indien van toepassing - kan worden volstaan met een melding.

5.3 Juridische status van de melding

Een ontvangstbevestiging op de melding vormt geen besluit. In de ontvangstbevestiging wordt vermeld dat deze melding binnen de depositieruimte past of, indien bij een overschrijding van de 95% depositieruimte voor grenswaarde, de activiteit alsnog vergunningplichtig is. Het bevoegd gezag geeft dan ook geen (expliciete) goedkeuring middels een brief omdat dit op grond van de Nb-wet niet aan de orde is. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

In de toelichting bij de Regeling is het doel van de melding beschreven, hier kort samengevat als het kunnen monitoren van het gebruik van depositieruimte voor grenswaarde per Natura 2000-gebied om te voorkomen dat deze wordt overschreden. Het belang van deze monitoring en daarmee een goede werking van het programma is dermate dat het ten onrechte nalaten van de melding strafbaar wordt gesteld via de Wet op de Economische Delicten (WED).

Deze mededeling vormt dus enkel de basis dat aan de meldingsplicht is voldaan, en dient als bewijs voor de initiatiefnemer bij controle op mogelijke overtreding van de WED. Het betreft dus niet een besluit met een bevestiging dat de inhoud van de melding correct is, dat de invoergegevens voor de berekening juist is en de activiteit terecht onder de vrijstelling valt. Dit zal in het kader van toezicht Nb-wet of binnen een procedure van verzoek om handhaving Nb-wet moeten gaan blijken, bij een controle of terecht via artikel 19kh lid 7 de uitzondering van de vergunningplicht van art. 19d op de betreffende activiteit van toepassing is.

Bijlage 1 Lijst met begrippen

Aanvraag	Een verzoek om vergunning, resp. verklaring van geen bedenkingen op grond van de Nbwet.
Achtergronddepositie	De heersende depositie als gevolg van het totaal van bijdragen van alle emissiebronnen exclusief de bijdrage van bronnen van de activiteit waarvoor een aanvraag of melding wordt ingediend.
Activiteit	Een voorgenomen nieuwe ontwikkeling of een voorgenomen wijziging van een bestaande activiteit. Hieronder vallen zowel een project als een andere handeling.
AERIUS	Verzamelnaam van ICT-producten (zoals Calculator en Register) ten behoeve van de voorbereiding en de uitvoering van het programma aanpak stikstof.
Andere handeling	Zie voor uitleg paragraaf 2.3.3.
Automatische melding	Een melding van een activiteit waarvoor voor een of meer Natura 2000-gebieden ook een vergunningplicht geldt.
Beoogde situatie	Gewenste situatie na realisering van de voorgenomen activiteit.
Bijlage bij besluit	Het bestand dat een vergunningverlener naar de vergunningaanvrager zal meesturen als onderbouwing bij de toekenning of de weigering van de aanvraag.
Bevoegd gezag	Het bestuursorgaan dat de bevoegdheid heeft om op grond van de Nbwet-vergunning te verlenen, dan wel een verklaring van geen bedenkingen af te geven.
Brongerichte maatregel	Maatregel die wordt genomen ter uitvoering van dit programma en die tot doel heeft het probleem van de overbelasting van stikstofdepositie bij de bron aan te pakken doorstikstofemissie te reduceren.
Bijlage AERIUS Berekening	Het document, dat een initiatiefnemer van een activiteit via Calculator kan exporteren, doorgaans in het format van pdf ²⁸ .
Calculator	AERIUS Calculator, rekenmodel ter bepaling van stikstofdepositie.
Depositie	Neerslag van stikstof op een Natura 2000-gebied
Depositieruimte	De ruimte die via het Programma aanpak stikstof per Natura 2000-gebied per stikstofgevoelig habitat ter beschikking komt voor economische activiteiten.
Depositieruimte voor autonome ontwikkelingen	Het gedeelte van de depositieruimte per Natura 2000-gebied per stikstofgevoelig habitat dat ter beschikking staat voor autonome ontwikkelingen en autonome groei.
Depositieruimte voor grenswaarde	Het gedeelte van de depositieruimte per Natura 2000-gebied per stikstofgevoelig habitat dat ter beschikking staat voor activiteiten waarvan voor elk van die activiteiten de toename de grenswaarde niet overschrijdt.
Externe saldering	Het verevenen van een toename van de stikstofdepositie op een stikstofgevoelig habitat in een Natura 2000-gebied door een gelijktijdige afname op datzelfde habitat in hetzelfde Natura 2000-gebied door het geheel of gedeeltelijk beëindigen van een andere depositie. Externe saldering tussen inrichtingen kan alleen

²⁸ De bijlage AERIUS berekening kan ook in het format van een gml worden geëxporteerd, dan heeft de gebruiker de keuze het met of zonder de resultaten te exporteren.

	plaatsvinden als er sprake is van een directe samenhang, tenzij deze plaats vindt middels een depositiebank.
Feitelijk gebruik	Gebruik per datum 1 januari 2015, te bepalen aan de hand van de hoogste depositie per kalenderjaar in de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014.
Feitelijke depositie	Depositie als gevolg van het feitelijk gebruik.
Gebruiksfasen	Moment waarin wordt overgegaan tot het gebruik van een bepaalde activiteit / bedrijf, de duur van deze fase kan bepaald of onbepaald zijn.
Gemeente	College van B&W als bevoegd gezag voor het verlenen van een omgevingsvergunning.
Grenswaarde	Waarde, vastgesteld op grond van artikel 19kh, zevende lid, van de wet, uitgedrukt in aantal molen per hectare per jaar of in een minimale afstandsgrens tussen een activiteit en een Natura 2000-gebied.
Habitat	Habitat omvat in deze handreiking zowel habitattype als habitat van een soort (leefgebied van een soort).
Habitattype	Type natuurlijke habitat, zijnde een geheel natuurlijke of halfnatuurlijke land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken.
Herstelmaatregel	Maatregel die wordt genomen ter uitvoering van dit programma, gericht op het bestendiger maken van de natuur tegen een overbelasting van stikstof.
Hexagoon	De vorm (zeshoek) die een hectare in het grid van de basiskaarten in AERIUS heeft , ingezoomd op het laagste niveau.
Huidige situatie	Activiteiten zoals die wordt verricht op moment van indienen van een vergunningaanvraag of melding.
Initiatief	Activiteit
Inrichting	Een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer.
Interne saldering	Aanpassing van de activiteit / binnen een inrichting die leidt tot een vermindering of gelijk blijven van depositie van die activiteit / inrichting.
KDW	De kritische depositiewaarde voor stikstof (KDW) is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie. (H. van Dobben et al, 2012).
Leefgebied	Habitat van een soort, zijnde door specifieke abiotische en biotische factoren bepaald milieu waarin de soort tijdens een van de fasen van zijn biologische cyclus leeft.
Melding ontvangstbevestiging	Het document, dat automatisch vanuit Register namens het bevoegd gezag naar de melder gestuurd wordt, nadat de melding via inlog gedaan is.
Netwerkeffecten	Effecten van veranderingen van verkeers op andere tracévakken als gevolg van een infrastructurele activiteit .
Onderzoeksgebied	Gebied waarbinnen de toename van depositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van een activiteit wordt bepaald.
Ontvankelijke aanvraag	Een aanvraag die volledig is en voorzien is van de juiste informatie.
Ontwikkelingsruimte	Stikstofdepositie die in het kader van het programma met betrekking tot een daarin opgenomen Natura 2000-gebied kan

	worden toegeedeeld in of gereserveerd voor besluiten als bedoeld in het voorgestelde artikel 19km, eerste lid.
Prioritaire lijst	Bijlage zoals opgenomen in de Regeling PAS waarin zijn opgenomen de projecten en andere handelingen van aantoonbaar nationaal en provinciaal maatschappelijk belang.
Project	Een handeling die leidt tot mogelijk significant negatieve gevolgen op een Natura 2000-gebied en waarvoor een passende beoordeling opgesteld dient te worden.
Projecteffect	Het zelfstandige depositie effect van het project of de andere handeling waarvoor toestemming wordt gevraagd.
Provincie	Gedeputeerde Staten als bevoegd gezag voor het verlenen van een Nbwet-vergunning dan wel verklaring van geen bedenkingen.
Reservering voor de aanvraag	Een reservering van ontwikkelingsruimte voor een project, waarvoor op basis van segment 2 ontwikkelingsruimte wordt aangevraagd. Deze reservering vindt plaats op het moment dat de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard.
RAV-code	De emissiefactoren zoals opgenomen voor combinaties van stalsystemen en diercategorieën in de RAV (Regeling Ammoniak en Veehouderij).
Referentiedatum	De referentiedatum voor Natura 2000-gebieden op grond van de VR betreft de datum van het aanwijzingsbesluit, doch niet verder terug in tijd dan 10 juni 1994. De referentiedatum voor Natura 2000-gebieden op grond van de HR betreft 7 december 2004.
Register	AERIUS Register
Segment 1	Het gedeelte van de ontwikkelingsruimte ten behoeve van projecten en andere handelingen van aantoonbaar nationaal en provinciaal maatschappelijk belang.
Segment 2	Deel van de depositieruimte dat overblijft na aftrek van de depositieruimte voor autonome ontwikkelingen, de depositieruimte voor activiteiten onder grenswaarden en van de ontwikkelingsruimte voor prioritaire projecten.
Reservering voor prioritair project of andere handeling	Een reservering van ontwikkelingsruimte voor een project of andere handeling van aantoonbaar nationaal en provinciaal maatschappelijk belang.
Reservering voor de aanvraag	Zie Provinciale reservering.
Toestemmingsbesluit	Een besluit, zoals bepaald in artikel 19km, eerste lid, waarmee de toedeling van ontwikkelingsruimte plaats vindt.
Tijdvak	Periode van 6 jaar waarvoor tenminste eenmaal in de zes jaar het programma wordt vastgesteld. Wordt ook wel PAS-periode genoemd.
Tijdelijke activiteit	Een activiteit die maximaal 5 jaar duurt.
Uitgangssituatie	De situatie ten opzicht waarvan de toename van depositie door wijziging of uitbreiding van een activiteit wordt berekend.
Verkeersaantrekkende werking	Het extra verkeer en vervoer (wegverkeer, railverkeer, scheepvaart) van en naar de activiteit / inrichting.
Zichtjaar	Jaar waarin de emissie van de aangevraagde activiteit van start gaat.

Bijlage 2 Onderbouwing feitelijk gebruik

In het kader van de Programmatische aanpak stikstof (PAS) zullen bedrijven die nog niet beschikken over een Nbwet-vergunning, aan moeten tonen wat de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie is op 1 januari 2015. Om dit vast te kunnen stellen mogen zij gebruik maken van gegevens over de jaren 2012 tot en met 2014 en mag worden uitgegaan van de hoeveelheid stikstofdepositie die in die periode ten hoogste werd veroorzaakt als gevolg van hetgeen daadwerkelijk plaatsvond binnen de kaders van de omgevingsvergunning of een vergunning of melding op grond van de Wet milieubeheer of Hinderwet.

Hieronder is aangegeven welke documenten een initiatiefnemer kan gebruiken om de bestaande situatie aan te tonen en door het bevoegd gezag kunnen worden geverifieerd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen bewijsstukken voor landbouw en voor industrie.

Landbouw

Voor de landbouw kan voor de bestaande situatie op grond van diverse documenten aangetoond worden wat de feitelijke veroorzaakte stikstofdepositie was in de periode 2012-2014.

Van belang hierbij is echter wel dat het betreffende document is voorzien van een **accountantsverklaring**. Deze verplichting geldt niet voor de meitelling, diertelgegevens en de controlerapporten.

- Meitelling (met hoogste veebezetting in de periode 2012-2014); en/of
- Bedrijfsregister (rundvee en schapen/geiten); en/of
- Veemeldokaarten; en/of
- Financiële boekhouding (grootboekrekeningen en jaarrekening) Diertelgegevens op basis van artikel 3.120 activiteitenbesluit met ondersteunende aan en afvoergegevens; en/of
- Aan- en verkoop nota's; en/of
- Controlerapporten/bezoekverslagen Omgevingsdienst, NVWA, SKAL, Cross Compliance, Nb-wet handhaving (etc.); en/of
- Rapportages Meststoffenwet.

Bij het aantonen van de feitelijke veroorzaakte stikstofdepositie is de emissie van de betreffende activiteit het uitgangspunt. De emissiebronnen worden ingevoerd in AERIUS Calculator. Op basis hiervan wordt de feitelijke stikstofdepositie bepaald. Het is dus van belang dat de invoerparameters duidelijk zijn; deze zijn namelijk van invloed op de wijze waarop de NH₃ zich verspreidt en dus ook op de hoeveelheid stikstofdepositie. Te denken valt aan de uitstoothoogte.

Industrie

Voor de industrie wordt onderscheid gemaakt tussen bedrijven die verplicht zijn een milieujaarverslag te maken en bedrijven die hiertoe niet verplicht zijn.

1. Bedrijven die verplicht zijn een milieujaarverslag te maken.

Veel bedrijven, waaronder bv de procesindustrie, raffinaderijen en de elektriciteitscentrales dienen jaarlijks een milieujaarverslag op te stellen. Uit het milieujaarverslag kan rechtstreeks de NO_x-emissies worden gehaald. Formeel heet dit het Integraal PRTR-verslag en volgt deze verplichting uit de Europese PRTR-verordening. Uit de jaarverslagen over de periode 1

januari 2012 -31 december 2014 kan dus worden afgeleid hoeveel stikstofdepositie in deze periode ten hoogste werd veroorzaakt.

Voor zover uit deze jaarverslagen niet alle bronnen kunnen worden afgeleid, denk aan emissies van intern en extern transport, kan de NO_x-emissie worden berekend aan de hand van bijvoorbeeld het aantal voertuigbewegingen en het daarbij behorende brandstofgebruik.

2. *Bedrijven die niet verplicht zijn om een milieujaarverslag te maken.*

Bedrijven die geen milieujaarverslag opstellen kunnen aan de hand van de volgende gegevens de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie bepalen en aantonen:

- Milieuverslag welke op basis van een voorschrift in de milieu-/omgevingsvergunning verplicht is.
- Energiejaarpogave. NO_x-emissies zijn vrijwel altijd gerelateerd aan opwekking van energie in de vorm van elektriciteit, stoom, warmte of het gebruik van mobiele werktuigen. Bedrijven moeten jaarlijks over het energieverbruik rapporteren. Dat kan via deelname aan de Europese CO₂-emissiehandel trade systeem (ETS) of deelname aan een van de 2 energieconvenanten (MJA en MEE); en/of
- Stookinstallaties; soms worden de NO_x-emissies van de stookinstallaties gerapporteerd; is dat niet het geval dan kan deze berekend worden aan de hand van het brandstofverbruik; en/of
- Aantal voer- en werktuigen op het terrein van de inrichting; NO_x-emissie kan worden berekend aan de hand van bijvoorbeeld het diesilverbruik; en/of
- Aantal schepen en voertuigen die de inrichting aandoen; en/of
- Vertaling vanuit geluidrapporten/vergunningaanvraag, en/of
- Vertaling aan de hand van de doorzet en/of omzet; en/of
- Boekhouding met accountantsverklaring
- Een reconstructie op basis van productiegegevens, procesactiviteiten etc.

Bij het aantonen van de feitelijke veroorzaakte stikstofdepositie is de emissie van de betreffende activiteit het uitgangspunt. De emissiebronnen worden ingevoerd in AERIUS Calculator. Op basis hiervan wordt de feitelijke stikstofdepositie bepaald. Het is dus van belang dat de invoerparameters duidelijk zijn; deze zijn namelijk van invloed op de wijze waarop de NO_x zich verspreidt en dus ook op de hoeveelheid stikstofdepositie. Te denken valt aan de hoogte van de schoorsteen, de hoeveelheid bronnen op het leefniveau, etc.

Bijlage 3: Bepalen van het projecteffect

Inleiding

Om te bepalen of een activiteit vergunningplichtig is, voldoet het niet om te kijken naar de netto depositietoename van stikstof op PAS gebieden. Indien er reeds sprake is van een toestemmingsbesluit op grond van de Nb-wet dan dient bepaald te worden hoe groot het 'projecteffect' is. Het 'projecteffect' wordt bepaald op basis van alle nog niet in het kader van de Natuurbeschermingswet vergunde projecten en andere handelingen.

Indien er nog geen toestemmingsbesluit in kader van de Nb-wet is voor de reeds bestaande activiteiten dan dient naast het projecteffect ook de bestaande activiteiten meegenomen te worden in de toetsing en kan dus wordt uitgegaan van de beoogde situatie.²⁹ Hier wordt in de notitie verder niet op in gegaan.

Uitgangspunten

Om het projecteffect te bepalen is gekozen voor de volgende uitgangspunten:

- Een nieuwe activiteit wordt altijd meegenomen.
- Wijzigingen betreffende de bestaande activiteit dienen meegenomen te worden in de berekening.
- Ongewijzigde activiteiten hoeven niet meegenomen te worden in de bepaling van het projecteffect.

Kortom: alle activiteiten waarvan de emissie of emissiekenmerken worden aangepast worden meegenomen om het projecteffect te bepalen.

Zie bijlage 1 voor een voorbeeld.

Verschil projecteffect en benodigde ontwikkelingsruimte

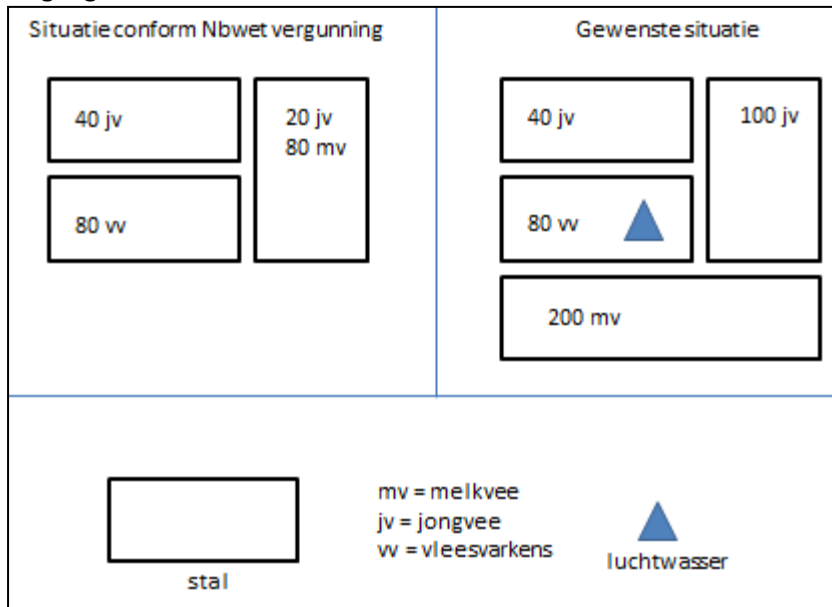
Het 'projecteffect' is *minimaal* gelijk aan de depositietoename van een aanvraag. Het 'projecteffect' kan echter ook *groter* zijn dan de depositietoename. Dit kan doordat aanpassingen van een activiteit effect kunnen hebben op reeds vergunde emissiebronnen. Een aanpassing van de emissiekenmerken kan zorgen voor een afname in depositie, maar de activiteit dient wel in zijn geheel beschouwd te worden om het projecteffect te bepalen.

Onderstaand wordt middels een casus toegelicht hoe het 'projecteffect' bepaald kan worden ten behoeve van het bepalen van de vergunningplicht onder de PAS.

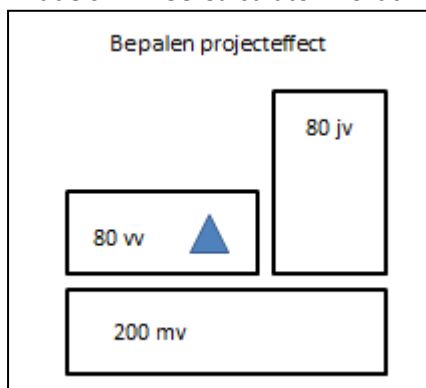
---

²⁹ Zie ook het schema bepalen vergunningplicht.

Uitgangssituatie:

Middels AERIUS Calculator wordt het 'projecteffect' bepaald door het volgende in te voeren:

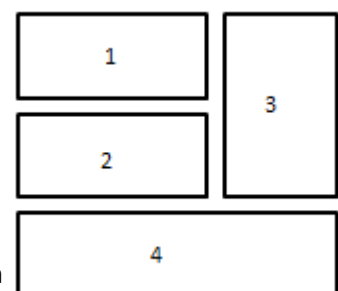
Verklaring:

Stal 1: Gelijk in beide situaties, geen wijziging, daarom niet meenemen.

Stal 2: Krijgt een fysieke aanpassing (effect heeft op de emissie van alle dieren) en moet daarom geheel meegenomen worden bij berekening projecteffect.

Stal 3: Stal krijgt andere veebezetting. De nog niet eerder vergunde dieren in de stal, namelijk 80 jongvee, worden meegenomen in het projecteffect. De overige 20 jongvee waren reeds vergund. De emissiekenmerken van deze 20 stuks jongvee veranderen niet, ze worden daarom niet meegenomen in het bepalen van het projecteffect.

Stal 4: Nieuwe stal, daarom geheel meenemen als projecteffect.

Bepaling ontwikkelingsruimte

Om de benodigde ontwikkelingsruimte in deze situatie te bepalen uitgaande van de Nb-wet vergunde situatie, wordt de Nb-wet vergunde situatie en gewenste (beoogde) situatie in een vergelijkingsberekening in AERIUS Calculator ingevoerd.

Bijlage 4: Bepalen bestaande activiteit

Vraagstelling: Wat is een juridische houdbare en tevens praktische interpretatie van de kaderstelling 'binnen de milieuvergunde ruimte' bij het bepalen van de bestaande activiteit³⁰ (op 1 januari 2015)?

Achtergrond:

Tijdens de werksessies voor implementatie PAS bleken er verscheidene interpretaties te bestaan aangaande de bestaande situatie. Met name de kaderstelling 'binnen de milieuvergunde ruimte' werd op verscheidene manieren geïnterpreteerd. Naar aanleiding van de verschillende interpretaties en de behandeling van casussen is gekomen tot onderstaande praktische interpretatie. Deze interpretatie is op 11 juni ook besproken in het juridisch beraad. Hier is geconcludeerd dat de voorgestelde handelswijze een juridisch risico heeft omdat er conform de ministeriele Regeling strikter naar activiteit dan naar emissie gekeken moet worden. Conclusie is echter ook dat het wel noodzakelijk is om een gedeelde handelswijze toe te passen bij de vergunningverlening.

Praktische uitgangspunten:

- De referentie voor milieu vergunde situatie verwijst naar de milieuvergunning/melding die geldend was op 1 januari 2015
- De maximale milieu vergunde ruimte betreft de maximale emissie op basis van de vergunde activiteit.
- Praktische interpretatie van activiteit (i.h.k.v. veehouderij) is het houden van vergunde dieraantallen van de vergunde diersoort (RAV indeling op basis van letter), praktische afweging hiervoor:
  - Wisselen van dieren binnen dezelfde soort is gangbaar in een veehouderij. Bijvoorbeeld de wisselwerking tussen jongvee, vleesvee, melkvee en zoogkoeien.
  - Op een groot deel van de mogelijke bewijsstukken wordt er geen of beperkt onderscheid gemaakt in RAV code (diertype en huisvesting), alleen in diersoort. Bij indeling op diersoort wordt elk bewijsstuk gelijk behandelt.
  - Op basis van bewijsstukken is vrijwel nooit aan te tonen welke dieren in welke stal stonden. Hierdoor is meestal ook het stalsysteem niet aan te tonen.
- Indien de feitelijke emissie van de bestaande activiteit (binnen vergunde diersoortrechten) de Wm-vergunde emissie overschrijdt, wordt de Wm vergunde activiteit aangehouden.
  - Reden voor bovenstaand is het voorkomen dat halve dieren ingevoerd worden.
- Uitzondering is mogelijk bij switch van diersoort in de referentieperiode 2012-2014. Voor praktische toelichting, zie casus 3, optie 3.

Voor voorbeelden over de toepassing hiervan in de praktijk voor de agrarische sector zie bijlage 1.

---

³⁰ OP basis van de bestaande activiteit wordt bepaald hoeveel depositieruimte er nodig is.

CASUS 1: Cijfermatig

Bedrijf heeft twee stallen, een ligboxenstal met 200 ligplaatsen en een voormalig werktuigenberging met 40 ligplaatsen.

Nb-wet vergunning d.d. 10-12-2011 voor de ligboxenstalling, 130 melkvee en 70 jongvee

$$\text{Vergund: } (130 * 9,5 + 70 * 3,9) = 1.508 \text{ kg}$$

Melding Besluit landbouw d.d. 12-12-2011 voor de ligboxenstalling, 130 melkvee en 70 jongvee

$$\text{Gemeld: } (130 * 9,5 + 70 * 3,9) = 1.508 \text{ kg}$$

Melding Activiteitenbesluit d.d. 15-02-2013 voor de ligboxenstalling, 150 melkvee en 50 jongvee, én voor de werktuigberging, 40 jongvee

$$\text{Gemeld: } (150 * 9,5 + 90 * 3,9) = 1.776 \text{ kg}$$

Feitelijk 2012: $(110 * 9,5 + 65 * 3,9) = 1.298,5 \text{ kg}$

Feitelijk 2013: $(115 * 9,5 + 120 * 3,9) = 1.560,5 \text{ kg}$ (aankoop jongvee om nieuwe stalruimte te vullen)

Feitelijk 2014: $(160 * 9,5 + 80 * 3,9) = 1.832 \text{ kg}$ (tijdelijk teveel melkvee n.a.v. aankoop 2013)

Referentierecht:

Op 1-1-15 was de melding Activiteitenbesluit van 15-2-13 vigerend. De melding van 2011 is niet relevant. Gemeld waren maximaal 240 koeien (bestaande uit A1 en A3) voor een emissie van 1.776 kg. Omdat in 2014 deze emissie werd overschreden op basis van het houden van koeien (dus dezelfde diersoort), wordt de emissie van 1.776 gezien als de bestaande activiteit. Deze activiteit wordt ingevoerd in AERIUS zoals gemeld op 15-2-2013.

CASUS 2: Activiteit

Voor alle potentiële bestaande activiteiten geldt de volgende milieumelding als referentie op 1-1-15:

Milieuvergunde situatie

140 melkvee en 70 jongvee Totaal: 1603 kg
--

Feitelijke situatie mogelijkheid 1

210 melkvee Totaal: 1995 kg

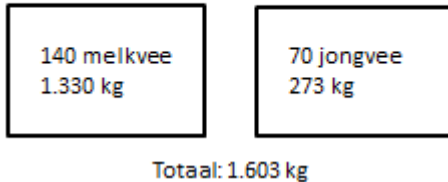
Bestaande situatie: De maximale emissie wordt door het houden van zelfde diersoort (koeien) overschreden. Maximale recht betreft 1603 kg, gemodelleerd op basis van milieumelding.

Feitelijke situatie mogelijkheid 2

210 jongvee Totaal: 819 kg

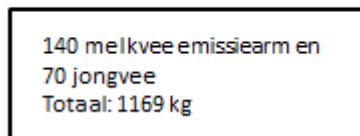
Bestaande activiteit: Er zijn feitelijk alleen koeien gehouden. Dit komt overeen met de melding. De maximale emissie wordt niet overschreden. De uitgangssituatie is 819 kg, gemodelleerd zoals feitelijk aantoonbaar.

Feitelijke situatie mogelijkheid 3

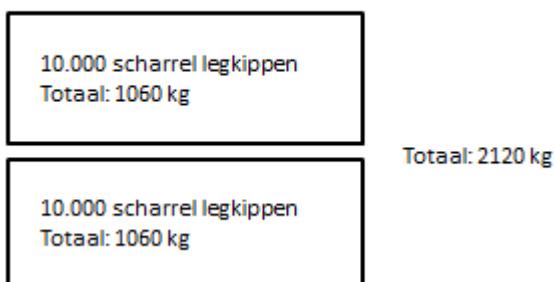
Bestaande activiteit: Er zijn feitelijk alleen koeien gehouden. Dit komt overeen met de melding. De maximale emissie wordt niet overschreden. De uitgangssituatie is 1603 kg, gemodelleerd zoals feitelijk aantoonbaar.

Feitelijke situatie mogelijkheid 4

Bestaande activiteit: Er zijn feitelijk alleen koeien gehouden. Dit komt overeen met de melding. De maximale emissie wordt niet overschreden. De uitgangssituatie is 1169 kg, gemodelleerd zoals feitelijk aantoonbaar.

Feitelijke situatie mogelijkheid 5

Bestaande activiteit: Er zijn kippen i.p.v. koeien gehouden. De uitgangssituatie is 0 kg.

CASUS 3: Overschrijding

Milieu vergund is een varkenshouderij middels een oude Hinderwetvergunning. De vergunde emissie betreft 1.500 kg in stallen met ventilatoren.

Optie 1:

Feitelijk is er al jarenlang een melkrundveehouderij gevestigd. De stallen zijn ook al lang vervangen door natuurlijk geventileerde ligboxenstallen. De drie feitelijke situaties passen qua diersoort en staltype dus niet meer onder de milieuvergunning.

Bestaande activiteit: Er is sprake van de verkeerde diersoort, de uitgangssituatie 0 kg.

Optie 2:

De stallen zijn altijd volledig opgevuld geweest conform Hinderwetvergunning. Daarnaast heeft de boer echter door de jaren heen wat 'extra' vee genomen, dat de hobbymatig grens overschrijdt. Bijvoorbeeld een aantal geiten, kippen en paarden. Deze extra dieren zorgen voor een overschrijding van de milieuvergunning.

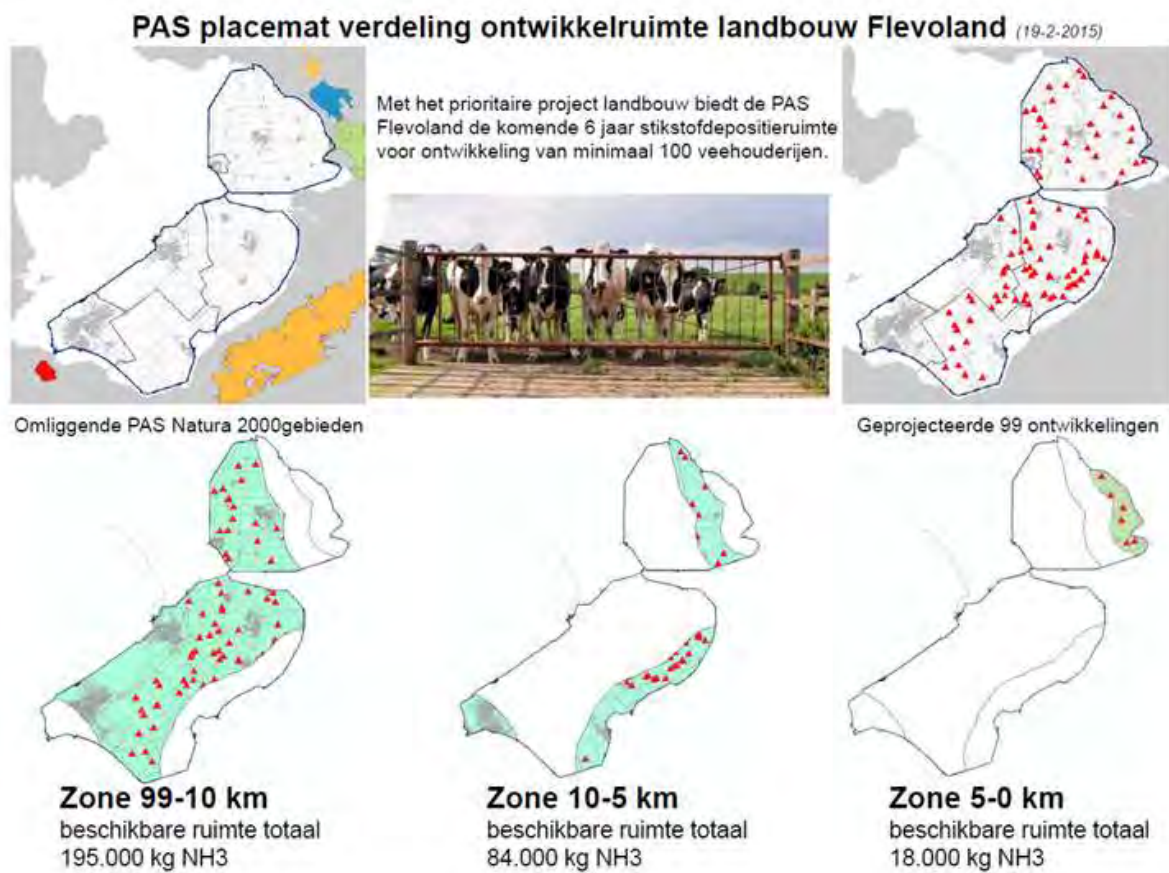
Bestaande activiteit: De maximale opvulling van de vergunning betreft de uitgangssituatie. De extra gehouden dieren zijn niet relevant.

Optie 3:

De varkenshouderij is in 2012, 2013 en 2014 gehouden conform Hinderwetvergunning. Eind 2014 heeft het bedrijf echter besloten over te gaan op melkvee. Hiertoe heeft het bedrijf een melding Activiteitenbesluit gedaan voor melkkoeien (á 1.200 kg) eind 2014. De feitelijk gehouden dieren passen dus niet binnen de vigerende milieu vergunde situatie.

Bestaande activiteit: Op basis van de gehouden varkens op de metellingen is de uitgangssituatie 0 kg. Men moet daarom de dieraantallen eind 2014 aantonen met andere bewijsstukken. Indien nog niet feitelijk is overgeschakeld op melkkoeien (bijvoorbeeld de stal is pas in januari 2015 in gebruik genomen) kan het bevoegd gezag dit zien als uitzonderingssituatie. De gehouden varkens mogen dan meegenomen worden voor het bepalen van de emissierechten. Dit mag echter maximaal 1.200 kg op basis van de melding van eind 2014.

Bijlage 5 Verdeling ontwikkelruimte veehouderij in Flevoland

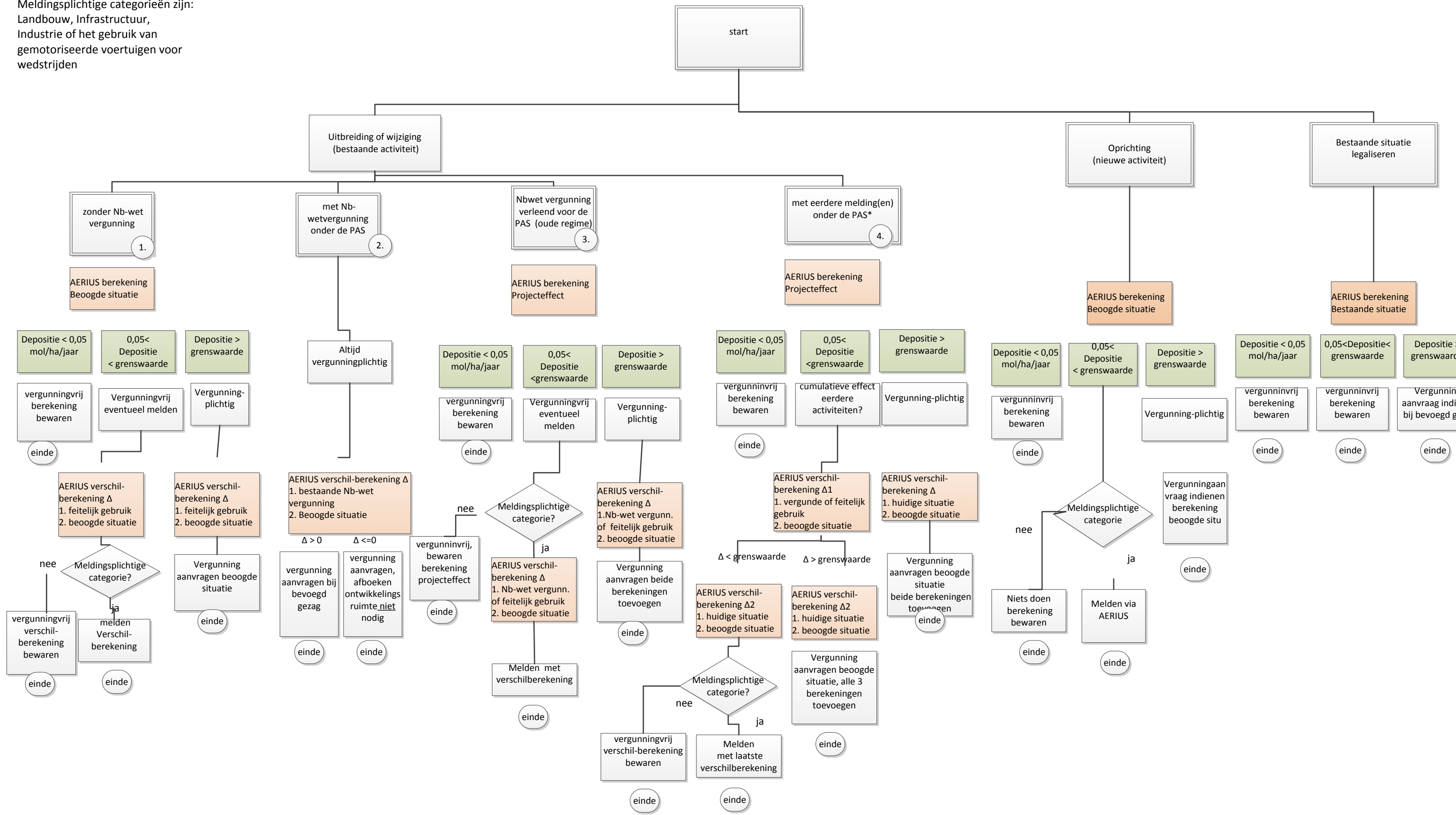
Wegwijzer voor activiteiten onder de PAS

Stap 1: Bepalen vergunningplicht en berekening benodigde depositieruimte

Meldingsplichtige categorieën zijn:
Landbouw, Infrastructuur,
Industrie of het gebruik van
gemotoriseerde voertuigen voor
wedstrijden

Bepalen vergunningplicht

Bepalen benodigde depositie

*Hieronder vallen tevens activiteiten die niet meldingsplichtig zijn maar waarbij in de eerste PAS periode reeds eerder activiteiten hebben plaatsgevonden met een effect onder de grenswaarde.

-Beoogde situatie = Gewenste situatie na realisering van de voorgenomen activiteit.
-Feitelijk gebruik = Gebruik per datum 1 januari 2015, te bepalen aan de hand van de hoogste depositie kalenderjaar in de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014.
-Huidige situatie = Activiteit zoals die worden verricht op moment van indienen van een vergunningaanvraag of melding.

Bijlage 7 Schematische weergave op hoofdlijnen situatie in Flevoland

PROGRAMMATISCHE AANPAK STIKSTOF - PAS

